

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Курсова робота

на тему: Специфіка відтворення прізвищ
з англійської мови на українську.

Студентки групи МЛа09-21
факультету германської філології і перекладу
денної форми навчання
Спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські
мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська, освітньої програми Англійська мова і
література, друга іноземна мова, переклад
Столяренко Вікторія Олександрівна

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук, доцент
Голіяд Наталія Іванівна

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ 2024

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
Department of Theory and Practice of Translation from English

Term Paper

The specifics of translating nicknames from English into Ukrainian

Viktoria Stoliarenko

Group MLa09-21

Faculty of Germanic Philology and Translation

Speciality 035 Philology

specialisation 035.041 Germanic languages and literatures (translation included),
first - English, educational programme English Language and Literature, second
foreign language, translation

Research Adviser

Assoc. Prof.

Holiad Nataliia Ivanivna

Kyiv 2024

ЗМІСТ:

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОНОМАСТИКА ЯК ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ ЛІНГВІСТИКИ І ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА	6
1.1. Структурно-семантична характеристика прізвиськ	6
1.2. Підходи до перекладу прізвиськ з англійської мови на українську	9
РОЗДІЛ 2. СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ПРІЗВИСЬК У ЦИКЛІ РОМАНІВ ДЖ. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТЕР ТА ФІЛОСОФСЬКИЙ КАМІНЬ»	16
2.1. Прізвиська у романі Дж. Роулінг «Гаррі Поттер та філософський камінь»	16
2.2. Особливості перекладу прізвиськ у циклі романів Дж. Роулінг «Гаррі Поттер та філософський камінь»	18
ВИСНОВКИ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	28
ДОДАТОК	30
РЕЗЮМЕ	35

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Прізвиська є надзвичайно важливими для спілкування та взаєморозуміння людей. У мовному значенні прізвиськ ознака «індивідуальної значимості» підводиться під категорію предметності, тому що в системі мови прізвисько співвідноситься з класом предметів, відображаючи індивідуальність кожного елемента цього класу.

Подальше наукове вивчення ономастики у різних її аспектах вимагає вдосконалення теоретичної основи таких досліджень, створення для них загальнотеоретичної бази, що дала б можливість опиратися на систематизовані відомості. Прийшов час пошуку загальних закономірностей та концептуальних рішень, які стосуються сутності використання прізвиськ та особливостей функціонування науки, яка займається їх вивченням. А поява нових ідей, розвиток нетрадиційних методів вивчення онімії стимулює прагнення проникнути у розмаїтий світ поглядів, думок, доказів та аргументів, збагнути й усвідомити сутність феномена ономастики.

Метою дослідження є розгляд прізвиськ та їх переклад у творі Дж. Роулінг «Гаррі Поттер та філософський камінь».

Завдання:

- Вивчити прізвиська англійської мови;
- Розглянути прізвиська у творі Дж. Роулінг «Гаррі Поттер та філософський камінь»;
- Виявити особливості перекладу прізвиськ у творі Дж. Роулінг «Гаррі Поттер та філософський камінь».

Матеріалом роботи нашого дослідження послужив твір Дж. Роулінг «Гаррі Поттер та філософський камінь».

Об'єктом нашого дослідження є прізвиська у художньому дискурсі.

Предметом нашого дослідження є способи відтворення прізвиськ у творі Дж. Роулінг «Гаррі Поттер та філософський камінь» і його перекладі з англійської мови на українську.

У роботі застосовуються такі методи дослідження: метод суцільної вибірки, аналіз, синтез, описовий метод.

Робота складається з вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел. Обсяг роботи становить 36 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ОНОМАСТИКА ЯК ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ ЛІНГВІСТИКИ І ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

1.1. Структурно-семантична характеристика прізвицьк

Прізвиська, як і інші одиниці ономастики, мають свою структуру та семантику, які тісно пов'язані з їхнім походженням, функціями та місцем у мовній системі.

На сучасному етапі при вивченні прізвицьк та їх особливостей функціонування використовують різні загальнонаукові та спеціальні лінгвістичні методи. Дуже ефективними є описовий метод, який застосовують під час пояснення тієї чи іншої назви, та метод зіставлення, що дає характеристику конкретної власної назви у зв'язку із іншими власними назвами, визначає подібності та відмінності між ними, як, наприклад, у іменах різних народів. Порівняльно-історичний метод дозволяє з'ясувати особливості появи та функціонування онімів у історичному контексті на різних територіях.

Звертаючись до структурного методу, науковці роблять компонентний аналіз конкретного слова чи їх сукупності, визначають особливості будови та творення власних назв. Останнім часом зросла увага до психолінгвістичних експериментів, що мало вплив на розвиток сучасної ономастики, і це цілком обґрунтовано, адже мистецтво давати імена тісно пов'язане із психологією людини, ще дохристиянською вірою у магічно-містичну функцію слова. Звертається лінгвістична дисципліна і до математичних та соціологічних методів, досліджуючи особливості функціонування прізвицьк на різних територіях та серед мовців різних соціальних груп та навіть декласованих елементів.

Ономастика розвивається у тісному взаємозв'язку із іншими галузями знань. У цьому контексті перш за все слід говорити про такі розділи мовознавства як етимологія (походження власних назв, як і назв загальних

входить у коло інтересів цієї науки), морфологія (лінгвісти досліджують особливості функціонування, творення та будову слів, у тому числі й онімів), семантикою, фонетикою, діалектологією (особливості власних назв також залежать і від територіальних особливостей мови загалом).

На сьогоднішній день ономастика розвивається у різних напрямках. Саме тому прийнято виділяти теоретичну, описову, історичну, прикладну, літературну ономастику та інші. Теоретична ономастика вивчає загальні закономірності розвитку і функціонування ономастических систем. Описова ономастика — основна складова, об'єктивний фундамент ономастичних досліджень, що дає загальнофілологічний аналіз і лінгвістичну інтерпретацію зібраного матеріалу. Історична ономастика досліджує історію появи імен, їх віддзеркалення в іменах реалій різних епох, тісно пов'язана з етимологією та етнічною ономастикою, що вивчає виникнення назв етносів і їх часток у зв'язку з історією етносів, співвідношення етнонімів з іменами інших типів, еволюцію етнонімів, що приводить до створення топонімів, антропонімів, зоонімів, зв'язок етнонімів з назвами мов (лінгвонімами).

Прикладна ономастика, пов'язана з практикою привласнення імен, з функціонуванням імен в живій мові і проблемами найменувань та перейменувань, дає практичні рекомендації картографам, біографам, бібліографії, юристам. Ономастика художніх творів або літературна ономастика (поетична ономастика, ономатопоетика, поетонімія) — галузь, що вивчає функціонування власних назв у художніх творах [7].

Т.В. Вовкодав пише: «У процесі перекладу завжди виникає запитання: чи перекладати осмислені, багатозначні імена, чи слід залишити всі імена та прізвища в транскрипційному варіанті написання. Замість звучних імен, за якими неминуче проступає весь пласт англійської культури з усіма її відлуннями в образі думок і вчинків, в манері і стереотипах поведінки, в особливостях англійського гумору, існує ризик отримати скупчення прізвиць і кличок, що висять у повітрі, не мають коренів ні в культурі оригіналу, ні в тій, під яку їх намагалися пристосувати перекладачі» [12].

Система імен створюється непомітно для тих, що іменують унаслідок віддзеркалення в антропонімах взаємин людей в сім'ї, усередині суспільної групи, в поселенні. Основний спосіб досягнення цього називання нових членів соціального осередку (сім'ї) так, щоб їх імена перегукувалися з іменами, що вже існують в даному мовному колективі. Так екстралінгвістична вимога показу спорідненості спричиняє лінгвістичну наступність — подібність імен у сім'ї і в більших соціальних осередках. Внаслідок цього створюються ряди імен з однаковими або схожими початковими або кінцевими елементами, що сприяє їх системності. Античний компонент поширився завдяки пануючому впливу старогрецької мови.

У іменах людей повторювалися імена богів і їх епітети. Наприклад, Афродіта, дочка Зевса, згідно з легендою, виникла з морської піни. На островах Середземного моря були святилища Афродіти, де моряки залишали для неї дари: золото, перли, перламутрові раковини, звідси її епітети: Маргарита (грец. margarites 'перлина'), Пелагея (грец. pelagos 'море'), Марина (лат. mare 'море'). Із появою християнства, люди познайомилися з принципово новим типом імен — агіонімами, тобто іменами святих. Агіоніми складають свою власну систему. Вони не утворюють зменшувальних форм і не повинні міняти своєї форми — хоча інколи спостерігаються відхилення від цієї норми. У пуритан Англії і Америки біблійські імена у свій час були дуже популярні. З часом імена Іван і Марія стали улюбленими національними іменами тих країн, куди проникло християнство, іменами-презентантами багатьох народів: французькі Жан (Jean), і Марі (Marie), англійські Джон (John), Мері (Mary), італійські Джованні (Giovanni), Марія (Maria).

По батькові — це особливе іменне слово, утворене від імені отця даної людини. Іменування по батькові прийняте у багатьох народів: сербськ. Міхаїло — Михайлович, англ. Джон John — Джонз Johns. У народів Південної і Західної Європи подібні іменування ще в середні століття перетворилися на прізвища і тепер використовуються як застигли успадковані слова без того, щоб хто-небудь з найближчих родичів звався Міхаїло або Джон.

Прізвища та прізвиська спершу виникли як характеристики особи чи цілої сім'ї за родом занять, особливостями поведінки, зовнішнім виглядом тощо, а згодом стали офіційними. Цікаво, що те, що тепер називається прізвищем, у минулому називалося сімейним прозванням.

Псевдоніми — це загальне явище світової культури, але в кожній країні вони розвивалися по-своєму. Вони виникли в середовищі художників, письменників, громадських діячів спочатку через необхідність приховувати своє справжнє ім'я. Оскільки у минулому письменник або актор в багатьох країнах прирівнювався до ремісника, люди з вищих кругів суспільства не сміли писати або виступати на сцені під своїми власними іменами. Колись було поширено думку, що жінки не здібні до письменницької діяльності, тому жінкам інколи доводилося писати під чоловічими псевдонімами. Так, М. А. Вілінська стала відома як Марко Вовчок; Жорж Санд є псевдонімом Аврори Дюпен.

Отже, бачимо, що сучасна антропоніміка має широке поле для досліджень і цілком заслужено може називатися одним із ключових розділів ономастики.

Згадані розділи ономастики — далеко не повний перелік складових частин, які входять у систему цієї багатоаспектної науки, проте уже вони говорять про те, що вчення про власні назви — дуже продуктивна галузь знань.

Вивчення структури та семантики прізвиськ допомагає реконструювати історію мови, соціальні практики та повсякденне життя минулих епох. Вони є своєрідними маркерами часу, що зберігають відбитки минулого.

1.2. Підходи до перекладу прізвиськ з англійської мови на українську

Поняття "переклад" охоплює широке коло діяльності. Він може виступати як в письмовій, наприклад, переклад ділової документації, так і в усній формі, наприклад, переклад ділової наради або офіційної доповіді.

"Переклад сприяє обміну інформацією" [2], таким чином, ми можемо зробити висновок, що інформативна функція перекладу є першочерговою.

Умовою точного перекладу є правильне розуміння тексту оригіналу. Однак труднощі перекладу полягає в відшукуванні відповідностей між елементами двох мов [8]. Як стверджують В.Г. Гак і Б.Б. Григор'єв, сама можливість перекладу вже свідчить про те, що між двома елементами можливо відповідність. Таким чином, "елементи двох мов, функціонально відповідні один одному в межах даного контексту, виступають в якості еквівалентів" [8]. Незважаючи на це судження, навіть самий адекватний переклад не забезпечує достатню передачу дрібних елементів змісту оригіналу [2]. Зміст на перший погляд схожих одиниць різних мов, або кодів, може бути принципово різним, тобто вони можуть володіти різною значимістю і займати різне положення в системі знаків, хоча часто такі втрати при перекладі досить незначні.

Таким чином, використання перекладацьких прийомів представляється у вигляді якоїсь операції, виробленої перекладачем над текстом оригіналу з метою отримання тексту перекладу.

У закордонному мовознавстві, перш за все, треба звернути увагу на роботу французів Жана-Поля Віне (1910–1999) та Жана Дарбельне (1904–1990) "Stylistique comparée du français et de l'anglais" («Порівняльна стилістика французької та англійської мов», 1958), що була першим дослідженням, повністю присвяченим перекладу [17]. Серед заслуг цих двох авторів варто згадати про дві. Першою є те, що вони описали головні способи перекладу (запозичення, калькування, дослівний переклад, транспозиція, еквіваленція, адаптація) [17]. Другою є те, що вони порушили проблему одиниці перекладу, яку вони розглядали в оперативному сенсі [23].

До першої категорії належать прийоми, які не спричиняють семантико-граматичної перебудови вихідного тексту. Способи, віднесені до другої групи, припускають глибше перетворення змістових одиниць тексту. Змінам піддається як граматичний лад тексту, і його структурні елементи. Таким чином, Ж. Дарбельне та Ж.-П. Віне виділяють такі прийоми у кожній групі

трансформацій: запозичення, калькування та буквальний переклад у першій; транспозиція, модуляція, еквівалентність – у другій. [7]

Запозичення, до якого належать такі методи як транскрипція та транслітерація, є найпростішим прийомом перекладу. Перекладач звертається до цього способу, коли виникає потреба заповнити інформацію, якої немає аналога або еквівалентного поняття у мові, що перекладає. Окрім цього, звернення до прийому запозичення продиктоване необхідністю збереження стилістичної складової повідомлення. Найчастіше запозичення входять до його лексичного складу, закріплюючись у звичній мові [19]. Однак такий стан речей породжує фундаментальну складність для перекладача, а саме семантичні запозичення, які за відсутності належної теоретичної поінформованості можуть призвести до порушення комунікативного акту.

Кальковані структури, як і запозичені, можуть закріплюватися у мові, і навіть, зазнаючи семантичних змін, бути «хибними друзями перекладача». Для практики перекладу особливий інтерес становлять нові кальковані структури, які використовуються для заповнення «прогалини» в мові, що перекладає. На думку Ж.-П. Вине і Ж. Дарбельне під час роботи з новоствореними кальками найбільш вдалим варіантом передачі вихідної лексеми буде словотворення з урахуванням греко-латинського фонду, чи гипостазис [17].

Останній метод перекладу у цій групі – дослівний переклад – передбачає пряму передачу структур вихідного мови. Перекладач при цьому проводить роботу лише з дотримання обов'язкових норм мови, що перекладає.

Прізвища, які походять від імен, професій або топонімів, можуть становити складність для перекладу, оскільки їхнє значення не завжди очевидне. В такому випадку може бути доцільним використовувати транслітерацію або калькування.

На думку Ж.-П. Вине та Ж. Дарбельне, застосування способів першої групи у ряді випадків веде до отримання неприйняттого перекладу, що визначається такими характеристиками: [17]

1. Переклад має інший сенс у порівнянні з оригіналом;
2. Переклад немає сенсу;
3. Переклад не відповідає структурним нормам перекладної мови;
4. Переклад не має відповідності на металінгвістичному рівні;
5. Переклад відповідає оригіналу на стилістичному рівні мови.

Отже, виникає необхідність у зверненні до стилістичних прийомів та змін у структурі висловлювання. З цією метою Ж.-П. Вине та Ж. Дарбельне виділяють другу групу прийомів – непрямі способи перекладу [7].

Транспозиція - перехід слів з однієї частини мови в іншу; використання однієї мовної форми у функції іншої [22]. Канадські лінгвісти відзначають, що цей прийом може використовуватися як в рамках однієї мови, так і в умовах передачі з однієї на іншу.

Виділяють два типи транспозицій: обов'язкову та факультативну, доречність використання яких продиктована особливістю ладу кожної мови у мовній парі. Ж.-П. Вине і Ж. Дарбельне стверджують, що вихідна і транспонована одиниці не завжди є еквівалентними зі стилістичної точки зору [17]. На думку лінгвістів, метод транспозиції має бути використаний, коли перекладений текст краще вписується в контекст вихідного тексту та краще передає стилістичні особливості оригіналу.

Модуляція являє собою варіювання повідомлення, якого можна досягти, змінивши кут чи точку зору. До цього способу можна вдатися, коли видно, що дослівний або навіть транспонований переклад призводить в результаті до граматично правильного висловлення, але такого, що суперечить духу мови перекладу [17].

Як і у випадку з транспозицією, згідно з даною типологією, існує обов'язкова та факультативна модуляція. Відмінність між ними, за словами теоретиків, це питання градації [18]. Відповідно, стійкою модуляцією є ті зміни, які мають наступні характеристики:

1. Висока частотність вживання;
2. Повне прийняття узусом;

3. Закріпленість у словниках чи граматиці.

Присутність однієї з вищезгаданих характеристик зумовлює вибір перекладачем цього способу перекладу. При вільній модуляції аналогії, закріплені в мові, відсутні, тому виникає необхідність самостійного пошуку такої категорії [19]. Так чи інакше, резюмують Ж.-П. Вине і Ж. Дарбельне, навіть цей підтип модуляції не є вільною інтерпретацією одиниці вихідного тексту. Незважаючи на те, що при застосуванні вільної модуляції перекладач самостійно знаходить еквівалентну одиницю, цей вибір має характеризуватись як ідеальне рішення для мови перекладу відповідно до ситуації, запропонованої вихідною мовою [17]. Отже, лише ступінь поширеності тієї чи іншої перекладацького рішення є основою визначення модуляції як стійкої чи вільної.

Перекладачі художньої літератури можуть використовувати прийом адаптації прізвищ до українського звучання та реалій, зберігаючи при цьому їхній загальний колорит. [17]

Теоретики говорять, що будь-яка модуляція потенційно може стати стійкою, як тільки вона отримає високий ступінь частотності або буде єдиною правильною одиницею перекладу. [7] Це відбувається за рахунок закріплення у лексичній та граматичній системах мови. Випадок, коли текст вихідною та перекладаючою мовою описують одну й ту саму ситуацію, використовуючи при цьому різні стилістичні та структурні засоби, називається еквіваленцією.

Еквіваленції, відповідно до типології, запропонованої Ж.-П. Вине і Ж. Дарбельне є стійкими всім мов, і навіть входять до складу ідіоматичної фразеології, включаючи кліше, приказки, ад'єктивні чи субстантивні стійкі поєднання тощо. [7]

Еквіваленти багатозначного слова підпорядковуються впливу безлічі факторів, і переклад таких одиниць вимагає кмітливості, достатнього досвіду і ерудиції. Однак так відбувається не з усіма лексичними одиницями.

Ми вже розглядали основні характеристики, властиві термінам і говорили про те, що в ідеальному варіанті термін повинен бути ясным,

однозначним і належати одній терміносистемі. Такі слова, "мають єдине відповідність в іншій мові, тобто еквіваленти, часто служать каталізатором розуміння, прискорюючи сприйняття сенсу всієї фрази в цілому" [11].

Використання словників власних назв, перекладних словників та довідників з ономастики може допомогти знайти українські еквіваленти англійських прізвищ.

У певному сенсі можна сказати, що терміни мають більший вплив на контекст, ніж контекст на них. Однак ідеальні терміни зустрічаються не завжди: багато лексичних одиниць можуть ставитися відразу до декількох термінологій, деякі - носити абстрактний характер або взагалі не мати відповідників в мові перекладу [17]. Так, в мові права зустрічаються терміни, які називають абстрактні поняття. Тоді при перекладі обов'язково повинен враховуватися як вузький, так і широкий контекст.

Переклад прізвищ з англійської мови на українську є складним завданням, яке потребує урахування багатьох факторів. Це пов'язано з тим, що прізвища часто мають не лише інформативну, але й експресивну функцію, передаючи певні емоції, оцінки або характеристики людини [18].

Українська та англійська мови мають різні фонетичні та граматичні системи, що може впливати на вибір способу перекладу, тому потрібно бути дуже обережним. Важливо знати культурні реалії та менталітет мови оригіналу, щоб правильно інтерпретувати значення прізвища та підібрати відповідний український еквівалент.

При перекладі прізвищ важливо намагатися зберегти їхню експресивність, тобто емоційне забарвлення та оцінне ставлення до людини. Також важливо уникати слів та виразів, які можуть мати негативну конотацію в українській мові, щоб не було непорозумінь. Прізвища з негативним значенням потребують особливої уваги. Можливо, доведеться пом'якшити негативне забарвлення або підібрати український варіант з близьким, але менш образливим значенням [18].

Дослідження походження та етимології англійського прізвища може допомогти зрозуміти його значення та підібрати відповідний український варіант.

Жартівливі прізвиська можуть бути складними для перекладу, оскільки гумор часто базується на культурних реаліях конкретної мови. В такому випадку перекладач може використовувати прийом пояснення або адаптації жартівливого значення до українського контексту [17].

Переклад прізвиськ це складна справа, але застосування різноманітних методів перекладу, урахування особливостей української та англійської ономастики, а також уважний аналіз кожного конкретного випадку дозволяє зберегти зміст та експресивність прізвищ в перекладеному тексті.

РОЗДІЛ 2. СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ПРИЗВИСЬК У ЦИКЛІ РОМАНІВ ДЖ. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТЕР ТА ФІЛОСОФСЬКИЙ КАМІНЬ»

2.1. Прізвиська у романі Дж. Роулінг «Гаррі Поттер та філософський камінь»

Прізвиська є невід'ємною частиною мови та культури, виконуючи різні функції, такі як ідентифікація, вираження емоцій та встановлення соціальної ієрархії. Персонажі можуть бути поділені на групи за їхнім соціальним статусом у чарівному світі, наприклад, чаклуни, магли, ельфи, гобліни, кентаври та інші. Цей поділ може впливати на їхні можливості, ставлення до них з боку інших персонажів та світогляд. У романі Дж. К. Роулінг "Гаррі Поттер та філософський камінь" прізвиська використовуються для характеристики персонажів, розкриття їхніх стосунків та створення гумористичного ефекту.

Книга Дж. К. Роулінг "Гаррі Поттер та філософський камінь" є першою книгою з циклу про Гаррі Поттера, яка розкриває перед читачами чарівний світ чарівників, створений письменницею. У цій літературній казці передається історія повна пригод та магії життя Гаррі Поттера – маленького чарівника [22].

Одна з основних тем творів Дж. Роулінг – це боротьба темних та світлих сил. Перед письменником стояло завдання створити цілий світ, який одночасно був і оригінальним, і легким для сприйняття.

Для найменування персонажів твори, наділені магичними здібностями, автор використовує ряд синонімів, що відрізняються відтінками значень: wizard, sorcerer, magician, witch та ін.

Прізвиська використовуються для позначення персонажів, даючи їм короткі та запам'ятовуються імена. Наприклад, Гаррі Поттера часто називають

"Хлопчик, який вижив", що підкреслює його унікальну історію та статус героя [23].

Психолінгвістичний аналіз прізвищ у романі "Гаррі Поттер та філософський камінь" може допомогти краще зрозуміти персонажів, їхні стосунки та динаміку розвитку сюжету [17]. Вивчення прізвищ також може дати цінну інформацію про психологічні механізми, які лежать в основі формування та використання мови.

Роман Дж. Роулінг "Гаррі Поттер та філософський камінь" містить в собі декілька груп персонажів. Перша з них це – учні Гогвортсу. Це найчисленніша група персонажів, яка включає в себе головних героїв, а також безліч другорядних та епізодичних персонажів. Учні Гогвортсу поділені на 4 факультети: Грифіндор, Рейвенкло, Гафелпафф та Слизерин. Кожен факультет має свої особливості та цінності.

Друга група – це вчителі Гогвортсу. Це група персонажів, які навчають учнів магії та інших дисциплін. До цієї групи належать Альбус Дамблдор, Мінерва МакГонгел, Северус Снейп та інші.

Третя група – це група персонажів, які забезпечують роботу школи. До цієї групи належать Долорес Амбридж, Аргус Філч, Філіус Флитвік, Помона Спраут та інші. Вони виконують різні функції, такі як охорона, прибирання, приготування їжі та інші.

Четверта – чаклуни та маглі. Це люди, які живуть у чарівному світі. Чаклуни володіють магічними здібностями, а маглі – ні.

Остання п'ята група – лиходії. Головним з них є Волдеморт. Це персонажі, які прагнуть захопити мир.

Цікавий факт - більшість прізвищ у романі мають англійське походження, що відповідає місцю дії та культурному контексту.

У романі є декілька прізвищ з цікавою етимологією, а точніше:

"Поттер" - гончар, майстер кераміки, що може натякати на глиняний посуд, у якому ховався філософський камінь.

"Грейнджер" - фермер, що вирощує зернові культури, можливо, натяк на прагнення Герміони до знань та пошуку істини.

"Лонгботтом" - людина, яка живе біля дна човна, що може символізувати глибину та таємниці магічного світу.

Також Дж. Роулінг використав прізвища, які походять з інших мов, окрім англійської. Наприклад, ірландське "Фініган". Це може свідчити про різноманіття чарівного світу та його мешканців.

2.2. Особливості перекладу прізвиць у циклі романів Дж. Роулінг «Гаррі Поттер та філософський камінь»

Власні назви українською мовою передаються за допомогою транскрипції, транслітерації, калькування або поєднання цих способів.

Транскрипція - це процес запису звучання слова за допомогою спеціальних фонетичних символів. При транскрипції робиться спроба максимально точно відтворити всі звуки мови, включаючи ті, які не мають еквівалентів в іншій мові [18]. Транскрипція використовується для прізвищ, які важко або неможливо перекласти транслітерацією, або для прізвищ, які мають стійку транскрипційну традицію.

У ході дослідження ми з'ясували, що при перекладі прізвиць у творі Дж. Роулінг «Гаррі Поттер та філософський камінь» використовуються транскрипція у 52 % випадків. Наприклад:

(6) «*Underneath the picture was the name Albus Dumbledore.*» – «Гаррі перевернув картку і прочитав: Албус Дамблдор, теперішній директор Гогвортсу.»

При перекладі прізвища Дамблдор використовується транскрипція. У цьому випадку, звуки англійської мови були перенесені на українську з використанням приблизного відображення їх фонетики.

(5) «*"I'm Ron Weasley," Ron muttered.*» - «Я — Рон Візлі, — пробурмотів Рон.»

При перекладі прізвиська Візлі використовується транскрипція. У цьому випадку, прізвисько вимовляється як "Візлі", а не "Візлей".

(11) «*When Neville Longbottom, the boy who kept losing his toad, was called...*» - «Коли викликали Невіла Лонгботома, хлопця, що постійно губив свою жабку...»

При перекладі прізвиська Лонгботом використовується транскрипція. У цьому випадку, прізвисько вимовляється як "Лонгботом", а не "Лонгботтом".

(1) «*Mr. and Mrs. Dursley, of number four, Privet Drive, were proud to say that they were perfectly normal, thank you very much.*» – «Містер і місіс Дурслі, що жили в будинку номер чотири на вулиці Привіт-драйв, пишалися тим, що були, слава Богу, абсолютно нормальними.»

Цей переклад використовує транскрипцію. Кожна літера англійського прізвища замінена на найближчий еквівалент в українському алфавіті і перекладена буквально. "D" стає "Д", "u" стає "у", а "r" стає "р".

(13) «*Young Sirius Black lent it to me.*» - «Молодший Сіріус Блек дав мені його.»

При перекладі прізвиська Блек використовується транскрипція. Кожна літера англійського прізвища перекладена буквально.

(17) «*...was the caretaker, Argus Filch.*» - «...виявився сторож Аргус Філч.»

При перекладі прізвиська Філч використовується транскрипція. "ch" в українській мові пишеться як "ч".

(19) «*...to be speaking particularly to the Slytherin Captain, Marcus Flint.*» – «зверталася вона, власне, до капітана Слизерину, шестикласника Маркуса Флінта.»

При перекладі прізвиська Флінт використовується транскрипція. Кожна літера англійського прізвища перекладена буквально і замінена на український еквівалент.

(20) «*Potter, this is Oliver Wood.*» – «Поттере, це — Олівер Вуд.»

При перекладі прізвиська Вуд використовується транскрипція. Кожна літера англійського прізвища перекладена буквально та за звучанням подвійне "о" звучить як "у", тож тут актуальний саме цей метод перекладання.

(23) «*Down in the stands, Dean Thomas was yelling...*» - «Дін Томас волав на трибунах...»

При перекладі прізвиська Томас використовується транскрипція. Переклад здійснений вигідно до фонетичного звучання.

(22) «*Harry's partner was Seamus Finnigan...*» - «Партнером Гаррі став Шеймус Фініган...»

При перекладі прізвиська Фініган використовується транскрипція. Переклад здійснений вигідно до фонетичного звучання і українського правопису, а точніше подвійна "n" пишеться однією "н".

(26) «*Professor Binns had been very old...*» - «Досить старенький професор Бінс...»

При перекладі прізвиська Бін використовується транскрипція. Переклад здійснений вигідно до українського правопису, а точніше подвійна "n" пишеться однією "н".

(27) «*...said Pansy Parkinson...*» - «...мовила Пенсі Паркінсон...»

При перекладі прізвиська Паркінсон використовується транскрипція. Букви перекладені згідно українським еквівалентам.

(28) «*...so there's someone called Nicolas Flamel involved...*» - «...тут ще замішаний і якийсь Ніколас Фламель...»

При перекладі прізвиська Фламель використовується транскрипція. Буква "л" в українському алфавіті пом'якшується, якщо стоїть в кінці.

(30) «*Mr. Ollivander touched the lightning scar...*» - «...довгим білим пальцем містер Олівандер...»

При перекладі прізвиська Фадж використовується транскрипція. Буква "л" в українському алфавіті пишеться однією, без подвоєння.

(32) «*...but "Brown, Lavender" became the first new Gryffindor.*» - «...а от Лаванда Браун стала першою новою ученицею Грифіндору.»

При перекладі прізвиська Браун використовується транскрипція, адже це дослівний фонетичний переклад

(33) "*Bulstrode, Millicent*" then became a Slytherin. - Мілісент Булстроуд потрапила до Слизерину.

При перекладі прізвиська Брокелгерст використовується транскрипція. Це дуже помітно на частині "-оуд", адже вона перекладена на основі фонетики слова.

(41) «*I'll bet that was Dedalus Diggle.*» - «хто б це зробив, як не Дідалус Дігл.»

При перекладі прізвиська Дігл використовується транскрипція. Подвоєнну "g" перекладено на українську одну "г".

(43) «*...Dudley's best friend, Piers Polkiss, walked in with his mother.*» - «...разом зі своєю мамою з'явився Пірс Полкіс, найкращий приятель Дадлі.»

При перекладі прізвиська Полкіс використовується транскрипція, як і у зазначених вище прикладах.

(45) A History of Magic by Bathilda Bagshot. - "Історія магії" Батільди Бегшот.

При перекладі прізвиська Бегшот використовується транскрипція. Англійське "sh" перекладається на українську одну "ш" за допомогою цього методу.

(46) Magical Theory by Adalbert Waffling. - "Магічна теорія" Адальберта Вофлінга.

При перекладі прізвиська Вофлінг використовується транскрипція. Англійська подвійна "f" перекладається на українську одну "ф".

Транслітерація - це процес передачі звуків однієї мови за допомогою букв іншої мови [21]. Транслітерацію застосовують тоді, коли мови користуються різними графічними системами, але літери (чи графічні одиниці) цих мов можна поставити в якусь відповідність один одній, і згідно з цими відповідностями відбувається міжмовна передача власних назв.

У ході дослідження ми з'ясували, що при перекладі прізвиськ у творі Дж. Роулінг «Гаррі Поттер та філософський камінь» використовуються транслітерація у 36 % випадків. Наприклад:

(3) «*They didn't think they could bear it if anyone found out about the Potters*» – «Їм здавалося, що вони помруть, коли хтось почує про Поттерів.»

При перекладі прізвиська Поттер використовується транслітерація. Для динамічності залишили дві букви "т", хоча в українському правописі пишеться тільки одна.

(4) «*I'm Hermione Granger, by the way, who are you.*» - «Я Герміона Грейнджер, а ви?»

При перекладі прізвиська Грейнджер використовується транслітерація. У цьому випадку, звуки англійської мови були перенесені на українську з використанням приблизного відображення їх фонетики.

Це прізвисьце поєднує в собі транслітерацію та транскрипцію. "G" стає "Г", "r" стає "р", "a" стає "а", "n" стає "н", а "ger" транскрибується як "ейнджер".

(7) «*I couldn't look Severus Snape in the face for weeks...*» - «я *потім* кілька тижнів не могла глянути у вічі Северусу Снейпу!..»

При перекладі прізвиська Снейп використовується транслітерація, адже тут все дослівно перекладено на український алфавіт.

(8) «*...when I had Lord Voldemort on my side...*» - «...мене підтримував сам лорд Волдеморт!»

При перекладі прізвиська Волдеморт також використовується транслітерація з тієї ж причини, що і у прізвисьці "Снейп".

(10) «*Minerva McGonagall, Deputy Headmistress.*» - «Мінерва Макґонегел, заступник директора.»

При перекладі прізвиська Макґонегел використовується транслітерація. Певні англійські власні назви транслітеруються шляхом пропуску або додаванням однієї або двох літер українською мовою.

(12) «*Rubeus Hagrid, Keeper of Keys and Grounds at Hogwarts.*» - «Рубеус Гегрід, ключник і охоронець дичини у Гогвортсі.»

При перекладі прізвиська Гегрід використовується транслітерація, як і у прикладах вище.

(29) «...so old Cornelius Fudge got the job.» - «...мож посаду дістав старий Корнеліус Фадж.»

При перекладі прізвиська Фадж використовується транслітерація. "dge" перекладається на українську як "дж".

(31) «"Brocklehurst, Mandy" went to Ravenclaw too.» - «"Менді Брокелгерст" також пішла до Рейвенклоу.»

При перекладі прізвиська Брокелгерст використовується транслітерація. Під час перекладу довелося трохи змінити порядок букв, щоб полегшити читання цього прізвиська.

(34) «"Turpin, Lisa," became a Ravenclaw...» - «Лайза Терпін потрапила до Рейвенклоу...»

При перекладі прізвиська Терпін використовується транслітерація.

(35) «...as "Zabini, Blaise," was made a Slytherin.» - «...тим часом Блез Забіні призначили в Слизерин.»

При перекладі прізвиська Блез використовується транслітерація, адже фонетичні відмінності прізвиська не включені у переклад.

(42) «I haven't blushed so much since Madam Pomfrey told me she liked my new earmuffs.» – «Я ще ніколи так не червонів, відколи мадам Помфрі похвалила мій новий капелюх.»

При перекладі прізвиська Помфрі використовується транслітерація для полегшення сприймання читачем на слух прізвиська.

(44) «The Standard Book of Spells (Grade 1) by Miranda Goshawk.» - «"Стандартна книга заклинань" (1ий курс) Міранди Гошоук.»

При перекладі прізвиська Гошоук використовується транслітерація.

(47) «One Thousand Magical Herbs and Fungi by Phyllida Spore.» - «"Тисяча магичних трав і грибів" Філіди Спор.»

При перекладі прізвиська Спор використовується транслітерація.

Калькування – це засіб перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом заміни її складових частин (морфем або слів) їх лексичними відповідниками у мові перекладу. [18]

У ході дослідження ми з'ясували, що при перекладі прізвиськ у творі Дж. Роулінг «Гаррі Поттер та філософський камінь» використовуються калькування у 12 % випадків. Наприклад:

(18) «*Nearly Headless Nick was always happy...*» - «*МайжеБезголовий Нік завжди з радістю...*»

При перекладі прізвиська МайжеБезголовий використовується метод калькування. Прізвисько перекладено на український відповідник, що і робить його прикладом цього методу.

(24) «*Bet it's that one behind the statue of Gregory the Smarmy that we found in our first week.*» - «*Можу заприсягтися, що це той хід за статуєю Григорія Улєсливого, на який ми натрапили ще першого тижня.*»

При перекладі прізвиська Улєсливий використовується метод калькування.

(25) «*Do you want me to go to the Bloody Baron?*» - «*Ти хочеш, щоб я пішов до Кривавого Барона?*»

При перекладі прізвиська Кривавого використовується метод калькування, адже використали український переклад.

(36) «*...the nervous young man from the Leaky Cauldron.*» - «*...того нервового молодика з "Дірявого Казана".*»

При перекладі прізвиська Дірявий використовується метод калькування, адже перекладено до українського відповідника.

(39) «*...we'll have to get him a decent broom, Professor - a Nimbus Two Thousand...*» - «*...йому треба дати якусь пристойну мітлу, я б сказав "Німбус2000".*»

При перекладі прізвиська Німбус2000 використовується метод калькування. Основна частина перекладена дословно, але до назви додалася

трансформована з писемної в графічну цифра, що свідчить про сліди калькування.

(40) «... or a Cleansweep Seven, I'd say." -... або "Клінсвіп7."»

При перекладі прізвиська Клінсвіп7 використовується метод калькування. Основна частина перекладена дословно, але до назви додалася перекладена цифра, що свідчить про сліди калькування у словосполучені.

ВИСНОВКИ

Саме слово ономастика походить із грецької мови: *onomasticós* «той, що стосується імені», *onomastikē* «мистецтво давати імена». Термін має два значення: 1) розділ мовознавства, що вивчає власні імена, історію їх виникнення і перетворення в результаті тривалого вживання в мові-джерелі або у зв'язку із запозиченням в інші мови. 2) сукупність власних імен різних типів (ономастична лексика).

На сьогоднішній день ономастика розвивається у різних напрямках. Саме тому прийнято виділяти теоретичну, описову, історичну, прикладну, літературну ономастику та інші. За об'єктами дослідження ономастику прийнято поділяти на такі підрозділи: антропоніміку, топоніміку, етнопоніміку, зооніміку, космоніміку, астроніміку, теоніміку, карабоніміку, хрононіміку, хрематоніміку та ідеоніміку. Сукупність цих частин складає одне ціле — комплексну і системну науку ономастику.

Антропоніміка — розділ, що вивчає імена людей (антропоніми), їх походження, еволюцію, закономірності функціонування. Топонімія досліджує географічні назви (топоніми), їх функціонування, значення і походження, структуру, ареал розповсюдження, розвиток і зміну в часі. Сукупність топонімів на якій-небудь території складає її топонімію. Етнопоніміка займається вивченням назв націй, народів, народностей, племен, племінних союзів, родів і інших етнічних спільнот. Об'єктом теоніміки є власні імена богів і божеств будь-якого пантеону. Зооніміку цікавлять власні імена тварин та їх клички. Космоніміка вивчає найменування зон космічного простору — сузір'їв, галактик, як прийняті в науці, так і народні. Тісно пов'язана із нею астроніміка, об'єктом дослідження якої є назви окремих небесних тіл.

Кожен із вищезгаданих розділів може існувати як окрема наука, адже поле для їх діяльності надзвичайно широке. Отже, бачимо, що ономастика — це ціла система і комплексне поєднання різних галузей знань, які сьогодні стрімко розвиваються, поповнюючи багаж знань лексикології зокрема та мовознавства загалом. Маючи значні наукові здобутки, ономастика не стоїть на

місці, а прямує вперед із кожним кроком все глибше і глибше поринаючи у ще не звідані таємниці власних назв.

Одним із найпродуктивніших напрямків у сучасній ономастиці є поетична ономастика або оноματοпоетика. Ця галузь займається вивченням особливостей функціонування власних назв у творах художньої літератури, проте в такому разі дослідник має справу із поетонімами, оскільки саме цей термін використовується для позначення не реально існуючих понять, а вимислених образів. Система поетонімів у таких випадках визначається художнім задумом, жанром, напрямком та стилем літературного твору. Оноματοпоетика має свою історію і розвивалась як сукупність досліджень ще з часів Античності, проте лише зараз починає виокремлюватись як окрема наука. Актуальним сьогодні є питання авторських номінацій, які створюються і добираються з певною метою.

Поетоніми виконують цілу низку функцій у художньому тексті: стилістичну й емоційно-стилістичну, естетичну, ідеологічну, характеризуючу, алюзивну, символічну, експресивну, локалізуючу, змістову, соціологічну і т.д. Неабияке смислове навантаження серед поетонімів має особливий їх різновид — заголовки художнього твору. У такому разі можна говорити і про заголовок літературного твору взагалі і про назви його розділів чи епізодів зокрема. Він, можна сказати, конденсує в собі весь зміст подальшого висловлення і в той же час має певне емоційно-стилістичне навантаження. Створення чи добір заголовка літературного твору — цілий процес осмислення змісту тексту, що має фундаментальне значення при сприйманні, розумінні та тлумаченні його реципієнтом. Оноματοпоетика, звертаючись до аналізу поетонімів та заголовків, знаходиться на проміжному місці між ономастикою та герменевтикою і має визначальне значення для розуміння художнього тексту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Gardiner A. (1954) *The theory of proper names* / A. Gardiner. London. N.Y. 68 p.
2. Heylen R. (1993) *Translation, poetics and the stage: Six French hamlets*. London: Routledge.
3. Pienemann M. (1989) Is language teachable? *Applied Linguistics*. 10, P. 1, P. 52–79.
4. Ullmann S. (1989) *The Principles of semantics* / Ullmann S. Glasgow: Jackson. P. 73.
5. До визначення статусу поетики оніма як наукової дисципліни (1999) Проблеми слов'янської ономастики. Збірник наукових праць. Ужгород, 1999. С. 53 — 58.
6. Зарицький М.С. (2004) *Переклад: створення та редагування* / М.С. Зарицький. К.: Парламентське видавництво. 120 с.
7. Іващенко О.В. (2002) *Ономастичний мінімум. Методичні рекомендації*. Херсон: Видавництво ХДПУ.
8. Калінкін В. М. (2000) *Теоретичні основи поетичної ономастики: Автореф. дис. д. філол. наук* / Київський національний університет ім. Т. Шевченка. К.
9. Карпенко. О. Ю. (2006) *Проблематика когнітивної ономастики* / Карпенко О. Ю. Одеса: Астропринт. 325 с.
10. Корунець І. В. (2003) *Теорія і практика перекладу (аспектний переклад)* / І. В. Корунець. Вінниця: Нова книга. 448 с.
11. Кочерган М.П. (2004) *Вступ до мовознавства: підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів*. К.: Видавничий центр „Академія”. 368с.
12. Кочерган М. П. (2005) *Вступ до мовознавства, підруч. 2 вид.* / М. П. Кочерган. К.: Академія. 368 с.

13. Проблеми лексикографування функцій пропріальних одиниць художніх текстів у словнику поетики онімів (1998) Семантика і прагматика граматичних структур: Збірник наукових праць. Донецьк: ДонДУ, ІЗМН. С. 93 — 107.
14. Сучасна українська літературна мова (2001) / за ред. М. Плющ. К.: Вища школа. 430 с.
15. У пошуках витоків поетики оніма (Ф. Прокопович про власні імена як стилістичний засіб) (2000) Лінгвістичні студії. Випуск 6. ДонДУ. С. 165 - 171.
16. Вступ до перекладознавства : конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов / О. В. Ребрій. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 116 с.
17. Гайдар Дар'я Олександрівна: методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт за спеціальністю «переклад»: базові теоретичні поняття (2015)/ За редакцією доктора філологічних наук Ребрія Олександра Володимировича
18. Корунець І. В. / Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : Підручник. – Вінниця, Нова книга, 2003. – 448 с
19. Н. В. Рибко ПЕРЕКЛАД ВЛАСНИХ НАЗВ
20. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця, Нова книга, 2004. – 576 с

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

21. Великий тлумачний словник сучасної української мови (2003) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.: ВТФ «Перун». 1440 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ:

22. Ролінг Дж. (2005) К. Гаррі Поттер і філософський камінь / Перекл. з англ. Морозов В. Київ.

- 23.Ролінг Дж. К. (2011) Гаррі Поттер і філософський камінь / Дж. К. Ролінг;
з англ. пер. Віктор Морозов; за ред.: Петра Таращука та
Івана Малковича. Вид.21-е. К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА. 320 с.
- 24.J.K. Rowling (1997) Harry Potter and the philosopher's stone / original

ДОДАТОК

<i>№</i>	<i>English sentence</i>	<i>Translation</i>
1	<i>Mr. and Mrs. Dursley, of number four, Privet Drive, were proud to say that they were perfectly normal, thank you very much. (24, c.1)</i>	<i>Містер і місіс Дурслі, що жили в будинку номер чотири на вулиці Прівіт-драйв, пишалися тим, що були, слава Богу, абсолютно нормальними. (22, с. 1)</i>
2	<i>The Dursleys had a small son called Dudley and in their opinion there was no finer boy anywhere. (24, c.1)</i>	<i>Подружжя Дурслі мало синопка Дадлі, що був, на думку батьків, найкращим у світі. (22, с. 1)</i>
3	<i>They didn't think they could bear it if anyone found out about the Potters (24, c.1)</i>	<i>Їм здавалося, що вони помруть, коли хтось почує про Поттерів (22, с. 1)</i>
4	<i>I'm Hermione Granger, by the way, who are you. (24, c.84)</i>	<i>Я Герміона Грейнджер, а ви? (22, с. 84)</i>
5	<i>"I'm Ron Weasley," Ron muttered. (24, c.84)</i>	<i>Я — Рон Візлі, — пробурмотів Рон. (22, с. 84)</i>
6	<i>Underneath the picture was the name Albus Dumbledore. (24, c. 81)</i>	<i>Гаррі перевернув картку і прочитав: Албус Дамблдор, теперішній директор Гогвортсу. (22, с. 81)</i>
7	<i>I couldn't look Severus Snape in the face for weeks... (24, c. 120)</i>	<i>я потім кілька тижнів не могла глянути у вічі Северусу Снейпу!.. (22, с. 120)</i>
8	<i>...when I had Lord Voldemort on my side... (24, c. 233)</i>	<i>...мене підтримував сам лорд Волдеморт! (22, с. 233)</i>

9	<i>And my name's Malfoy, Draco <u>Malfoy</u>. (24, c. 86)</i>	<i>А мене звати Мелфой, Драко <u>Мелфой</u>. (22, с. 86)</i>
10	<i>Minerva <u>McGonagall</u>, Deputy <u>Headmistress</u>. (24, c. 39)</i>	<i>Мінерва <u>Макгонетел</u>, заступник директора. (22, с. 39)</i>
11	<i>When Neville <u>Longbottom</u>, the boy who kept losing his toad, was called... (24, c. 96)</i>	<i>Коли викликали Невіла <u>Лонгботома</u>, хлопця, що постійно губив свою жабку... (22, с. 96)</i>
12	<i>Rubeus <u>Hagrid</u>, Keeper of Keys and Grounds at Hogwarts. (24, c. 36)</i>	<i>Рубеус <u>Гетрід</u>, ключник і охоронець дичини у Готвортсі. (22, с. 36)</i>
13	<i>Young Sirius <u>Black</u> lent it to me. (24, c. 11)</i>	<i>Молодий Сіріус <u>Блек</u> дав мені його. (22, с. 11)</i>
14	<i>"Professor <u>Quirrell!</u>" said <u>Hagrid</u>. (24, c. 54)</i>	<i>Професор <u>Квірел!</u> — відрекомендував його Гетрід. (22, с.)</i>
15	<i>Professor <u>Flitwick</u>, the Charms teacher, was a tiny little wizard... (24, c. 106)</i>	<i>Професор <u>Флитвік</u>, учитель замовлянь, був крихітним чарівником... (22, с. 106)</i>
16	<i>...with a dumpy little witch called Professor <u>Sprout</u>... (24, c. 106)</i>	<i>...під проводом похмурої присадкуватої відьми на ймення професорка <u>Спраут</u>... (22, с. 106)</i>
17	<i>...was the caretaker, Argus <u>Filch</u>. (24, c. 105)</i>	<i>...виявився сторож Аргус <u>Філч</u>. (22, с. 105)</i>
18	<i><u>Nearly Headless Nick</u> was always happy... (24, c. 105)</i>	<i><u>МайжеБезголовий Нік</u> завжди з радістю... (22, с. 105)</i>
19	<i>...to be speaking particularly to the Slytherin Captain, Marcus <u>Flint</u>. (24, c. 148)</i>	<i>зверталася вона, власне, до капітана Слизерину,</i>

		<i>шестикласника Маркуса <u>Флінта</u>. (22, с. 148)</i>
20	<i>Potter, this is Oliver <u>Wood</u>. (24, с. 120)</i>	<i>Поттере, це — Олівер <u>Вуд</u>. (22, с. 120)</i>
21	<i>...Lee <u>Jordan</u> reckons he's found a new secret passageway out of the school. (24, с. 121)</i>	<i>Лі <u>Джордан</u> каже, що знайшов новий секретний вихід зі школи. (22, с. 121)</i>
22	<i>Harry's partner was Seamus <u>Finnigan</u>... (24, с. 136)</i>	<i>Партнером Гаррі став Шеймус <u>Фініган</u>... (22, с. 136)</i>
23	<i>Down in the stands, Dean <u>Thomas</u> was yelling... (24, с. 150)</i>	<i>Дін <u>Томас</u> волав на трибунах... (22, с. 150)</i>
24	<i>Bet it's that one behind the statue of Gregory the <u>Smarmy</u> that we found in our first week. (24, с. 121)</i>	<i>Можу заприсягтися, що це той хід за статуєю Григорія <u>Улесливого</u>, на який ми натрапили ще першого тижня. (22, с. 121)</i>
25	<i>Do you want me to go to the <u>Bloody Baron</u>? (24, с. 103)</i>	<i>Ти хочеш, щоб я пішов до <u>Кривавого Барона</u>? (22, с. 103)</i>
26	<i>Professor <u>Binns</u> had been very old... (24, с. 106)</i>	<i>Досить старенький професор <u>Бінс</u>... (22, с. 106)</i>
27	<i>...said Pansy <u>Parkinson</u>. (24, с. 117)</i>	<i>...мовила Пенсі <u>Паркінсон</u>. (22, с. 117)</i>
28	<i>...so there's someone called <u>Nicolas Flamel</u> involved... (24, с. 154)</i>	<i>...тут ще замішаний і якийсь Ніколас <u>Фламель</u>... (22, с. 154)</i>
29	<i>...so old Cornelius <u>Fudge</u> got the job. (24, с. 50)</i>	<i>...тож посаду дістав старий Корнеліус <u>Фадж</u>. (22, с. 50)</i>

30	<i>Mr. <u>Ollivander</u> touched the lightning scar... (24, c. 65)</i>	<i>...довгим білим пальцем містер <u>Олівандер</u>... (22, c. 65)</i>
31	<i>"<u>Brocklehurst, Mandy</u>" went to Ravenclaw too. (24, c. 95)</i>	<i>"Менді <u>Брокелгерст</u>" також пішла до Рейвенклоу. (22, c. 95)</i>
32	<i>...but "<u>Brown, Lavender</u>" became the first new Gryffindor. (24, c. 95)</i>	<i>...а от Лаванда <u>Браун</u> стала першою новою ученицею Грифіндору. (22, c. 95)</i>
33	<i>"<u>Bulstrode, Millicent</u>" then became a Slytherin. (24, c. 95)</i>	<i>Мілісент <u>Булстроуд</u> потрапила до Слизерину. (22, c. 95)</i>
34	<i>"<u>Turpin, Lisa,</u>" became a Ravenclaw... (24, c. 97)</i>	<i>Лайза <u>Терпін</u> потрапила до Рейвенклоу... (22, c. 97)</i>
35	<i>...as "<u>Zabini, Blaise,</u>" was made a Slytherin. (24, c. 98)</i>	<i>...тим часом <u>Блеза</u> <u>Забіні</u> призначили в Слизерин. (22, c. 98)</i>
36	<i>...the nervous young man from the <u>Leaky Cauldron</u>. (24, c. 97)</i>	<i>...того нервового молодика з "<u>Дірявого</u> <u>Казана</u>". (22, c. 97)</i>
37	<i>"Shut up, Malfoy," snapped Parvati <u>Patil</u>. (24, c. 117)</i>	<i>Стули пельку, Мелфюю! — крикнула Парваті <u>Патіл</u>. (22, c. 117)</i>
38	<i>... hobbled off with Madam <u>Hooch</u>, who had her arm around him. (24, c. 117)</i>	<i>...пошкандибав услід за мадам <u>Гуч</u>, яка супроводила його, обійнявши за плечі. (22, c. 117)</i>
39	<i>...we'll have to get him a decent broom, Professor -- a <u>Nimbus Two Thousand</u>... (24, c. 120)</i>	<i>...йому треба дати якусь пристойну мітлу, я б сказав "<u>Німбус2000</u>"... (22, c. 120)</i>
40	<i>... or a <u>Cleansweep Seven</u>, I'd say." (24, c. 120)</i>	<i>... або "<u>Клінсвіп7</u>". (22, c. 120)</i>
41	<i>I'll bet that was <u>Dedalus Diggle</u>. (24, c. 7)</i>	<i>хто б це зробив, як не <u>Дідалус</u> <u>Дігл</u>. (22, c. 7)</i>

42	<i>I haven't blushed so much since Madam Pomfrey told me she liked my new earmuffs. (24, c. 8)</i>	<i>Я ще ніколи так не червонів, відколи мадам Помфрі похвалила мій новий капелюх. (22, с. 8)</i>
43	<i>...Dudley's best friend, Piers Polkiss, walked in with his mother. (24, c. 17)</i>	<i>...разом зі своєю мамою з'явився Пірс Полкіс, найкращий приятель Дадлі. (22, с. 17)</i>
44	<i>The Standard Book of Spells (Grade 1) by Miranda Goshawk. (24, c. 51)</i>	<i>"Стандартна книга заклинань" (1ий курс) Міранди Гошоук. (22, с. 51)</i>
45	<i>A History of Magic by Bathilda Bagshot. (24, c. 51)</i>	<i>"Історія магії" Батільди Бегшот. (22, с. 51)</i>
46	<i>Magical Theory by Adalbert Waffling. (24, c. 51)</i>	<i>"Магічна теорія" Адальберта Вофлінга. (22, с. 51)</i>
47	<i>One Thousand Magical Herbs and Fungi by Phyllida Spore. (24, c. 51)</i>	<i>"Тисяча магичних трав і грибів" Філіди Спор. (22, с. 51)</i>
48	<i>Magical Drafts and Potions by Arsenius Jigger. (22, c. 51)</i>	<i>"Магічні зілля й настійки" Арсеніуса Джигера. (22, с. 51)</i>
49	<i>The Dark Forces: A Guide to Self-Protection by Quentin Trimble. (24, c. 51)</i>	<i>"Темні сили — посібник для самозахисту" Квентіна Тримбла. (22, с. 51)</i>
50	<i>Fantastic Beasts and Where to Find Them by Newt Scamander. (24, c. 51)</i>	<i>"Чарівні звірі і де їх знайти" Ньюта Скамандера. (22, с. 51)</i>

РЕЗЮМЕ

Прізвиська, становлячи значний пласт лексичної системи кожної мови, стали об'єктом дослідження спеціального розділу лексикології — ономастики. У результаті дослідження можна зробити висновок, що ця галузь знань сьогодні існує не лише у межах конкретної мовознавчої дисципліни, а й функціонує як самостійна наука. Ономастика має свій предмет вивчення, тематику та проблематику, сформований категоріальний апарат, оперує значними результатами багаторічних досліджень, володіє розгалуженою системою дослідницьких методів.

Ономастика розвивається у тісному взаємозв'язку з іншими галузями знань, як гуманітарними, так і природничими. На основі результатів її досліджень розвиваються мовознавство, історія, археологія, народознавство, етнографія, міфологія, психологія, географія, геологія, біологія, екологія та інші.

Спостереження за функціонуванням прізвищ, викладені в багатьох вітчизняних і зарубіжних публікаціях, давно потребують теоретичного осмислення. Разом з тим гостро не вистачає нового і притому узагальнюючого підходу.

Ключові слова: прізвиська, переклад, ономастика, лінгвістика